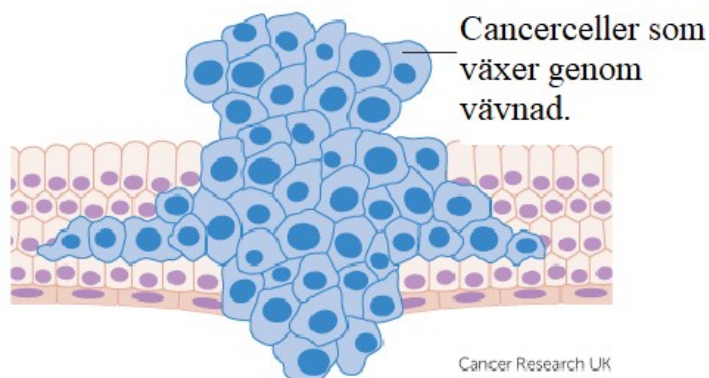

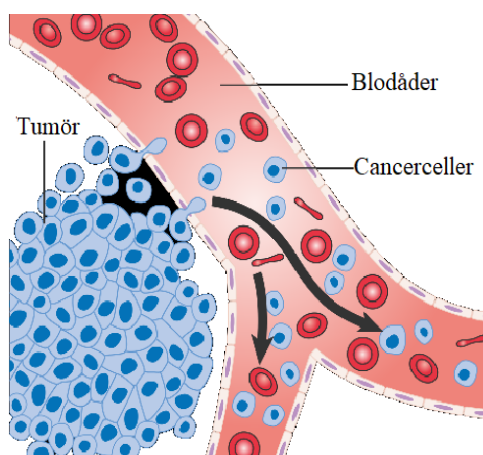
Cancer

Cancer är ett samlingsnamn för många olika sjukdomar. Det finns ungefär lika många cancersorter som celltyper. Det som olika cancersorter har gemensamt är att de tappar kontrollen över sin celldelning. Cancer uppstår när cellen ska dela sig och det blir fel i just den del av DNA:t som beskriver hur celldelningen ska genomföras. Istället för att dela sig en gång delar cellen sig obegränsat. Det kommer att bildas en tumör. Förändringar i cellens DNA kallas mutation.

En tumör är en cellklump utan någon funktion som kan utvecklas till cancer om den växer och sprider sig. Tumörer kan vara godartade (benigna) eller elakartade (maligna). En godartad tumör går att ta bort men det är svårare eller omöjligt med en elakartad. En obehandlad godartad tumör kan övergå till en elakartad.

Cancer är alltid elakartad. Elakartad cancer kan sprida sig. Då lossnar små bitar av tumören, dotterceller (metastaser), som rör sig ut i blodbanan eller lymfsystemet och börjar växa på något nytt ställe i kroppen. När en cancer har börjat sprida sig är det svårare att bota den.

Lymfsystemet är likt blodsystemet tunna rör som finns i hela kroppen. Några viktiga uppgifter är att återföra vätska till blodomloppet och hjälpa till i immunförsvaret.

Orsaken till cancer kan vara genetisk, slumpmässig, orsakad av bakterie eller virus eller ett resultat av dåliga vanor till exempel rökning. De allra flesta som insjuknar i cancer är över 65 år.

Många cancersjuka botas idag. De kan opereras, strålbehandlas eller ta cellgifter. Ofta får patienten använda flera av dessa behandlingar. Det är väldigt tufft att gå igenom en cancerbehandling. Cancer smittar inte men den kan komma tillbaka till samma patient lång tid efter att patienten insjuknade första gången. Prostatacancer är vanligast hos män och bröstcancer är vanligast hos kvinnor.

Idag får betydligt fler människor cancer än förr i tiden. Orsaken till det är framför allt att människor blir äldre.

Alla organismer får cancer. Det har hittats dinosaurier med cancer och även växter kan vara drabbade. Växter får tumör på grund av infektion eller skador, inte på grund av mutationer i cellerna. Växternas tumörer sprids inte heller och dödar sällan växten.

Begrepp och svåra ord:

Tumör, godartad, elakartad, metastas, lymfsystem, cellgift, mutation

Cancer

Begrepp:	Förklaring:
Tumör	
Godartad	
Metastaser	
Elakartad	
Lymfsystemet	
Cellgift	
Mutation	

Rätt	Fel	1. Cancer. Vilket eller vilka alternativ är korrekta?
		Det finns tre gånger fler cancertyper än celltyper.
		Cancer orsakas av fel vid celledningen.
		Cancer delas in i snällcancer och dumcancer beroende på hur farlig tumören de är.
		En metastas är cancerceller som lossnat från den ursprungliga tumören och sprider sig i kroppen.
		Cancer botas genom strålning, cellgifter och operation.

Rätt	Fel	2. Cancer. Orsaker till att människor får cancer är:
		Orsakad av bakterie eller virus. Det går att vaccinera sig.
		Depression. Att vara nedstämd ger slutligen cancer.
		Dåliga vanor. Rökning, alkohol, ingen motion.
		Genetisk. Dina släktingar har haft samma typ av cancer.
		Slumpmässig. Du har helt enkelt otur.